

224 . Vețel | Județ: Hunedoara | Punct: Vicus | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 91991.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Dorin Alicu, Liviu Petculescu, Virginia Maria Rădeanu, Mihaela Simion

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Național de Istorie a României

Raport

În acest an a fost redeschisă cercetarea sistematică în așezarea civilă (vicus-ul militar) de la Micia. Campania s-a desfășurat în perioadele 24 iulie - 24 august și 8 august - 4 noiembrie 2000.

Așezarea romană Micia este situată pe malul de S al Mureșului, la circa 3 km față de defileul Brănișca, cel mai îngust loc al văii râului. Ea este alcătuită din castrul auxiliar cu o suprafață de aproximativ 7,2 ha și din așezarea civilă adiacentă (inclusiv necropolele) extinsă pe mai mult de 15 ha. Aflată într-un punct obligatoriu de trecere al căii de comunicație ce leagă Podișul Transilvaniei de Câmpia Tisei, așezarea a jucat un rol strategic de primă mână în cadrul sistemului de apărare al Daciei. Dar tot datorită poziției sale ea a suferit în epoca modernă o serie de distrugerii. Astfel, centrul său este intersectat de calea ferată dublă Arad - Deva și de șoseaua națională dintre aceleași localități. Cu toate acestea, părțile rămase, zona de N și o parte din jumătatea de sud, permit încă o cercetare de mare amploare a acestui obiectiv arheologic.

De altfel, datorită importanței sale deosebite, Micia a atras de timpuriu atenția istoricilor. După săpăturile practicate încă din 1847 de I. F. Neigebaur, au urmat cele ale lui Constantin Daicoviciu în 1929 - 1930, primele științifice și cu rezultate deosebit de importante, în ciuda faptului că au fost de mică amploare. Cu săpăturile de salvare întreprinse în anii 1967 - 1968 de O. Floca și L. Mărghită se încheie faza inițială de cercetare a sitului, reprezentată de fapt prin sondaje de mici dimensiuni, care au reliefat importanța obiectivului și au schițat liniile directoare ale studiilor viitoare. Paralel, prin valorificarea inscripțiilor s-a reușit precizarea unităților militare staționate aici, cel puțin de la mijlocul secolului al II-lea.

Reluarea săpăturilor în 1976 de către un colectiv al Muzeului Național de Istorie a României, a marcat o nouă etapă, aceea a cercetării sistematice și de mai mare amploare. În campania din acest an investigația arheologică a vizat partea sa nordică, mai precis zona cuprinsă între edificiile publice situate spre malul Mureșului (terme și amfiteatru) și calea ferată Arad - Deva, respectiv șoseaua națională, care suprapun drumul roman principal care ieșea pe poarta de E a castrului și se îndrepta spre E pentru a debușa în drumul imperial Sarmizegetusa - Apulum.

Obiectivul prioritar al campaniei din acest an a fost stabilirea unor repere cronologice și planimetrice ale așezării civile. În acest scop a fost trasată o secțiune de 100x2 m, orientată aproximativ N - S, denumită convențional și amplasată la aproximativ 30 m E de limita sudică a amfiteatrului, paralel cu latura lungă a castrului, în cadrul sectorului denumit "Est Amfiteatru". S-a optat pentru utilizarea carourilor din doi în doi metri, începând cu capătul de N. În urma cercetării arheologice au fost puse în evidență o serie de complexe din două faze constructive principale.

Fazei I, datată provizoriu aprox. 100 - 150 î. sunt atribuite următoarele complexe:

Cpl. 6 Locuința cu pereți de lemn - L. 2. Întreaga amenajare se întinde între C. 24 - 31 având cel puțin două faze de funcționare. Au fost surprinse limitele de N, S și E ale acestei locuințe, limita sa de V nefiind încă cercetată (L. cca. 15,40 m; l. cca. 1,30 m). Cele patru camere ce formează locuința sunt orientate N - S.

Întregul complex este înconjurat de o amenajare din pietriș de râu. Camera I se suprapune pe o fază anterioară, de dimensiuni mai mici (2,7 x 1,02 m). Latura nordică a bordurii de pietriș se află la -0,6 / -0,63 m și probabil ține de faza II, în care camera 1 a funcționat ca spațiu exterior. Camera 2 (3,2 x 1,3 m) are o podea foarte bine păstrată din mortar amestecat cu cărămidă pisată și lut marcată de o bordura supraînălțată cu cca. 0,1 m ce se sprijinea pe pereți. Nivelul de călcare, corespunzător podelei, se află la -0,5 m. Camera 3 (2,45 x 1,25 m) prezintă o podea realizată din lutuială amestecată cu mortar din var. Nivelul de călcare corespunzător acestei podele se află la -0,54 m. Pe latura de E este posibil să fi fost practică o intrare deocamdată doar presupusă în stadiul actual al cercetării. Camera 4 (3,4 x 1,25 m) are același tip de podea ca și Camera 2, fiind înclinată spre S. Nivelul de călcare inițial a acestei camere este la -0,5 m. În colțul de SE a acestei camere a fost descoperită în situ o piesă din fier (linguroi) cu fața în jos ce conținea fragmente de lorica squamata pregătite pentru topit. Prezența acestei piese specifice activității de metalurgie, precum și zona de la S de L. 2 unde, pe un nivel de arsură la roșu corespunzător L. 2 (-1,3 m), au fost constatate o serie de gropi din care s-a recoltat o mare cantitate de zgură de fier și de sticlă ridică problema existenței unei zone de cuptoare metalurgice, ipoteză ce va fi verificată în campaniile viitoare.

Fazei a II-a, datată provizoriu aproximativ 150 - 270, îi corespund următoarele complexe:

Cpl. 1 Locuința nr. 1 - L. 1. Situat în C. 3 - 4 este o amenajare de formă rectangulară, din care au fost surprinse trei laturi (N, S, V), latura estică nefiind degajată. Laturile sale sunt constituite din două asize de piatră dispuse pe două șiruri și sunt așezate direct pe pământ (pe o posibilă nivelare). Latura de N a acestei amenajări este brodată paralel de un alt șir de pietre (de mai mici dimensiuni și într-o singură asiză). Latura de N și asiza paralelă sunt surprinse pe o lungime de 1 m; latura de V pe o lungime de 1,45 m, iar latura de S este întreruptă pe o porțiune de cca. 0,5 m, acolo unde s-ar fi făcut joncțiunea cu latura de V. Construcția este neglijent executată, din piatră nefasonată, fără mortar sau alt tip de liant, delimitând un spațiu interior din care a fost recoltată ceramică de proastă calitate, grosieră, în amestec cu fragmente de țigle și cărămizi. Tot acest complex acoperă o locuință distrusă aparținând fazei I ce urmează a fi cercetată în campaniile viitoare.

Cpl. 2 Amenajare de piatră din C. 7. Complex amplasat în C. 7 - 8. La -0,5 m se distinge un posibil contur rectangular sau ușor rotunjit, pus în evidență de un șir de pietre de dimensiuni destul de mari (0,4 x 0,23 m; 0,47 x 0,35 m; 0,5 x 0,3 m), închis înspre V și încă nedegajat spre E. În interior se constată o umplutură de pietre mai mici, neregulate aflate în poziție secundară. La secționare s-a constatat că toată această amenajare este așezată pe o substrucție din gresie mărunțită de culoare brun-gălbui, galben-verzuie, nisip și pietriș. Se disting două faze de funcționare: una la -0,8 m cu o substrucție la -0,95 m mai îngrijit lucrată. Ultima fază se află la -0,5 m cu substrucția la -0,6 m. Cele două faze sunt despărțite de o nivelare de cca. 0,08 - 0,1 m.

Cpl. 4 Drumul Roman. Complexul este situat între C. 11 - 13, este orientat E - V, perpendicular pe și are o lățime de cca. 6 m. La -0,25 / -0,3 m față de actualul nivel de călcare, apar dalele mari de piatră (1 x 0,95 m; 0,85 x 0,7 m etc.). Lespezile sunt sumar fasonate și așezate pe un amestec realizat din piatră spartă mărunț, mici bucăți de cărămidă și nisip, foarte bine bătut. Situația înregistrată de ambele profile (E și V), confirmă ipoteza drumului fiind vizibilă săpătura șanțului pe care construcția unui astfel de monument o impunea. Este vizibilă curbura pentru scurgerea apei spre rigole, iar marginile șanțului au fost întărite cu blocuri de piatră de mai mici dimensiuni, suprapuse, funcționând ca temelie pentru trotuare. Se surprind cel puțin două faze de funcționare: prima fază la - 0,5 m și a doua la -0,3 m. Între cele două faze se observă substrucția din gresie mărunțită probabil o formă locală de realizare a așa numitului nucleu. Tot celei de-a doua faze îi aparțin și zidurile exterioare a 2 edificii cu fundația de piatră surprinse în profilul estic Z. 1, orientat N - S, vizibil pe o lungime de 2,3 m, în dreptul C. 30 - 31, este construit în tehnica opus incertum, din piatră foarte puțin sau deloc fasonată având ca liant un mortar de proastă calitate (din var, nisip și cioburi pisate, foarte friabil). Fundația zidului se află la -0,65 m, iar înălțimea sa este de 0,5 m. Edificiul cărui îi aparține Z. 1 este construit pe o nivelare din pietriș, pământ galben, nisip și suprapune o locuință dezafectată aparținând primei faze (L. 2).

Z. 2, orientat N - S, constituie latura de V a unei clădiri, deocamdată nedegajate, surprinsă în profilul estic. Este construit în tehnica opus incertum, din piatră sumar fasonată având fundația la -1,1 m, iar limita

superioară la -0,2 m.

Principalele rezultate ale campaniei din acest an constau în descoperirea drumului magistral care permite reconstituirea tramei stradale și deci a sistemului urbanistic al zonei de N a așezării civile, ca și surprinderea a două mari faze constructive care corespund în linii generale cu cele două faze de construcție a castrului. În prima fază datată în prima jumătate a secolului II p. Chr. construcțiile au ziduri de lemn și de chirpic, iar în a doua fază, durând până spre 250 / 270 p. Chr., construcțiile, având o planimetrie ușor modificată, au fundația de piatră. De asemenea, a fost surprinsă partea exterioară a unei zone de cuptoare metalurgice, prima de acest fel cunoscută la Micia.

Întrucât așezarea civilă de la Micia reprezintă cel mai mare vicus militar din Dacia (centrul pagus-ului) se urmărește cercetarea sa sistematică pentru a determina detaliile planimetriei și ale cronologiei fazelor. În 2001 se propune cercetarea complexelor descoperite în secțiunea de sondaj din 2000. Se va executa o săpătură în suprafață pe drumul magistral, care delimitează principalele zone urbanistice din nordul așezării; se va dezveli clădirea din prima fază cu pereți de lemn și se va începe cercetarea zonei de cuptoare metalurgice.

Sector Sud

Sectorul Muzeului din Deva se află în partea de S a secțiunii pe o lungime de 34 m, respectiv carourile 36 - 50. În cursul cercetărilor desfășurate în perioada 24 iulie - 18 august în carourile sus-menționate s-au pus în evidență mai multe complexe arheologice și două mari faze de locuire. Dintre acestea se remarcă o clădire de mari dimensiuni care se întinde spre E și din care s-a dezvelit zidul de V Z. 2 pe o lungime de 12m. El apare la o adâncime de -0,2 m de la marginea profilului estic, având o lățime de 0,15m. Zidul este construit din piatră legată cu mortar în tehnica opus incertum. Din punct de vedere stratigrafic clădirea delimitată de acest zid este cea mai târzie. Din păcate această fază a fost puternic afectată de intervenții moderne legate fie de exploatarea agricolă a terenului, fie de lucrările de construcție a șoselei și căii ferate aferente Deva - Arad, astfel că din zid s-a mai păstrat doar fundația, pe o porțiune de 0,3 m fiind chiar scoasă în întregime. De altfel întreaga suprafață a și între C. 50 și C. 47 s-a dovedit a fi deja excavată relativ recent, umplutura acestei gropi conținând fragmente de țigle cu inscripția Lugoj și fragmente de recipiente moderne de sticlă. Pe lângă materialul modern umplutura conține însă și material antic: ceramică tip terra sigillata, obiecte de fier, bronz și, fapt notabil, o cărămidă fragmentară cu inscripție redactată cu caractere semicursive.

La V de această clădire și aparținând unei faze anterioare de locuire s-a identificat un strat gros de arsură de 0,05 - 0,15 m. Acest strat care se întinde pe aproape jumătate din suprafața lui și este perforat de gropi, ce par să fie spații de alimentare a unor cuptoare extinse spre V, dar care nu au fost surprinse în S. I. Ipoteza este întărită și de materialul arheologic recoltat, constând în multă zgură de fier și de sticlă. Spre S, acest context arheologic se extinde până la locuința L. 2, respectiv caroul 32, edificiu provenind din aceeași fază identificat în sectorul MNIR București. Sub acest nivel apare pe întreaga suprafață dintre C. 47 și C. 32 un strat de pietriș mărunț de culoare gălbuie și gresie mărunțită din care pe alocuri s-au păstrat dalele din gresie in situ, având aspectul unei amenajări de exterior, curte sau alee orientată N - S.

În ce privește materialul arheologic descoperit, în afară de cel menționat mai sus, amintim două fragmente de statuete din teracotă, stili din fier și din bronz, o cantitate mare de ceramică de uz comun, fragmente de terra sigillata, sticlă, piese de echipament militar din bronz, oase și obiecte din os. [Virginia Rădean]

Informații suplimentare online

[Raportul 1179 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
